

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Lucie Heráčková

Název práce: Faktory interpretace sociálního světa jako spravedlivého

Autor posudku: Jaromír Mazák

Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Tato teoretická práce vychází z předpokladu, že pro udržení sociálního řádu je důležité, aby byl vnímán aktéry jako spravedlivý. Zároveň si ale rychle všímá, že spravedlnost není jednoznačně definovaný pojem, nýbrž má i v rámci sociologie více významů. Cílem práce je tedy významy prozkoumat, systematicky o nich pojednat a identifikovat faktory, které se přispívají k tomu, že je sociální řád vnímán jako spravedlivý.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Ano. Závěry práce lze shrnout, že pro vnímání světa jako spravedlivého je na úrovni interakce důležité to, že jsou během ní naplněna očekávání jednotlivých aktérů, což souvisí s požadavkem na ideologický soulad v rámci skupiny. Na strukturální úrovni je pak klíčovým faktorem celková životní spokojenost, která souvisí mimo jiné s materiálním zabezpečením.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Nejde o empirickou práci, vyložená metoda se tedy týká pouze identifikace vhodné literatury. Ta je uvedena stručně, ale pro účely bakalářské práce asi dostačujícím způsobem hned v Úvodu.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Rozdělení práce na dvě hlavní části, „Teoretickou část“ a „Sociologické přístupy ke zkoumání spravedlnosti a jejich empirické závěry“ nemusí na první čtení působit příliš intuitivně. Teprve při čtení vyjde najevo, že si tak autorka poradila s tím, že sociologie jako disciplína funguje do určité míry dvojkolejně. Na jedné koleji je především v klasické sociologii snaha popisovat společnost pomocí konceptů, řekněme, „vyššího“ řádu, zatímco na druhé koleji je kladen větší důraz na přesněji a úžeji vymezené definice pojmů, jejich operacionalizaci a následné empirické testování hypotéz o vztazích mezi nimi. Autorka se v teoretické části věnuje spíše obecnějším konceptům a úvahám, zatímco ve druhé představuje závěry více empirických prací. Asi by bylo možné obě tyto části literatury více propojit, nicméně i takto text funguje dobře.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Argumentace je až na výjimky jasná a srozumitelná. Ohledně struktury by asi šlo více diskutovat. Struktura práce není sice nepřehledná, ale někdy není úplně jasné, proč je taková, jaká je.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vzhled autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Autorce se daří dobře vypořádat s jednotlivými texty, na které se ve své práci odkazuje a o kterých pojednává. Kde je prostor pro zlepšení, je jejich integrace do jednoho jasně plynoucího „příběhu“, který by mohl práci lépe rámovat. Místy se při čtení dostavuje pocit, že některé odstavce či sekce vznikaly trochu odděleně od zbytku textu a nebylo tolik promyšleno, jak se vztahují k jiným částem. To je ale spíše nasměrování, na co se do budoucna zaměřit, a je to spíše okrajový problém.

Ocenit lze zarámování kapitoly „Sociologické přístupy ke zkoumání spravedlnosti a jejich empirické závěry“ třemi základními orientacemi, a to na příkazy, na procesy (procesní spravedlnost) a na výsledky (spravedlnost distribuce). Toto rozdělení dobře funguje pro pojednání existujících empirických závěrů v analyzované literatuře.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Práce nemá empirickou část.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Závěr představuje poměrně dobré shrnutí celé práce, nicméně bylo by možné rozvést ho nějakou propracovanější diskusí, která by třeba upozornila na relevanci práce, resp. její možnou využitelnost pro sociologickou disciplínu.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

V pořádku.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka využila nadprůměrné množství zdrojů, převážně relevantních a z velké části zahraničních.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Převážně v pořádku, občas se objevují překlepy.

Další poznámky

Nemám.

Celkové hodnocení práce

Práce dokládá autorčinu schopnost položit se do složitého tématu, nastudovat velké množství literatury a představit materiál v celkem přehledné struktuře a většinou srozumitelné podobě. Bylo by možné, byť asi ne jednoduché, usilovat o větší míru integrace jednotlivých přístupů do společného rámce. Drobnou vadou na kráse jsou také některé drobné nejasnosti při vysvětlování některých konceptů, viz otázky níže. Celkově navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

Otázky a náměty k obhajobě

Na straně 34 a 35 autorka představuje teorii ekvity. S odkazem na Huseman, Hatfield & Miles (1987) pak uvádí tři typy reakcí a specifikuje: „Benevolentní lidé dávají přednost tomu, aby jejich poměry výsledků a vstupů byly menší než u srovnávaných osob. Citlivé osoby na ekvitu preferují, když je poměr vstupů a výstupů s porovnávanými osobami srovnatelný. Osoby pociťující nárok na ekvitu preferují, když je výsledek poměru vstupů a výstupů větší než u srovnatelných osob.“ Je potřeba upozornit, že čistě formálně vzato jsou v předchozí citaci benevolentní lidé a osoby pociťující nárok na ekvitu definovány stejně. A sice proto, že jedny preferují (dle citované věty) „menší poměry výsledků a vstupů“, zatímco druhé „větší poměry vstupů a výstupů“. Pořadí termínů vstupy a výstupy hraje roli, pokud mluvíme o poměrech. V rámci obhajoby prosím autorku, aby se pokusila srozumitelněji vysvětlit, jak se od sebe ve skutečnosti tyto tři ideální typy liší.

Autorka v rámci práce dospívá k tomu, že pozitivní vnímání spravedlnosti ovlivňuje ideologický soulad v rámci skupiny. Lze to interpretovat tak, že heterogenní skupina, například multikulturní společnost, bude vždy inherentně méně soudržná, protože ideologický soulad a tudíž vnímání společenského řádu jako spravedlivého bude pro takovou skupinu vzdálenější? Jaké jsou případně argumenty pro takovou interpretaci a jaké případně proti takové interpretaci?

Datum:

Podpis: